

lil dominikánský řád, bylo z něj rázem i církevní a kulturní centrum celé oblasti. Zdejší městská škola, zmiňovaná již roku 1424 patřila k nejstarším městským školám na Moravě.

Moravský markrabě Jošt udělil na sklonku 14. století slibně se rozvíjejícímu městu řadu cenných výsad, které postavily Šumperk téměř na úroveň královských měst. Rozvoji řemesel napomáhalo zejména milové právo a za povšimnutí stojí i to, že téměř sedm desítek šumperských měšťanů obdrželo právo vařit a šenkovat pivo. V průběhu 15. století vznikly ve městě cechy soukenický a plátenický, které se ukázaly pro další vývoj jako klíčové. Během následujícího století se šumperská plátna stala pojmem i na západoevropských trzích. Šumperští plátníci uměli krom jiného vyrobit i damašek, plyš, samet a později i manšestru.

Důkazem, jak silné a region přesahující postavení si v krátké době Šumperk vydobyl, je i fakt, že roku 1490 hostil ve svých zdech sjezd moravských a slezských stavů, na kterém schválili kandidaturu Vladislava Jagellonského na český trůn.

Čarodějnické procesy a manšestru

Tragicky zasáhla do rozvoje města třicetiletá válka a ještě horší zkázu pak přinesl požár roku 1669. Pohromy nešťastného 17. století pak uzavřelo řádění čarodějnické inkvizice v letech 1679 až 1693. Inkvizitor Jindřich František Boblig z Edelstadtu poslal ve zinscenovaných procesech během několika let na hranici osmačtyřicet měšťanů a jejich manželék. Procesy věrohodně popisuje v historickém románu Kladivo na čarodějnice spisovatel Václav Kaplický. Stejnomený film vycházející ze šumperských reálií natočil podle Kaplického knihy režisér Otakar Vávra.

Cesta pro nový hospodářský rozvoj se uvolnila až poté, co ve městě vrchnost učinila přítrž Bobligově in-

Geshaderův dům

kvizici. Rozkvět zažila zejména výroba pláten a tkanin. Roku 1785 založil v Šumperku bohatý vídeňský obchodník Johann Klaperoth manufakturu na výrobu manšestru, jedinou svého druhu v tehdejší habsburské monarchii. Textilky zajistily městu nebyvalou prosperitu a růst bohatství se výrazně projevil i v nové výstavbě města, na níž se podílela řada domácích i vídeňských stavitelů. Někteří z nich, jako např. bratři Drexlerové či Theophil von Hansen, se výrazně zaplali do dějin středoevropské architektury.

Šumperk byl prakticky až do poloviny 20. století německým městem. Ještě v roce 1930 byla z patnácti tisíc obyvatel jen zhruba pětina Čechů, a to už město zažilo výrazný příliv českých úředníků a železničářů po vzniku Československé republiky. Německý ráz města důrazně ukončila válka, během roku 1946 muselo opustit své domovy téměř deset tisíc Němců.

Z náměstí k hradbám

Kde jinde začít prohlídku Šumperka než na Krásném vrchu, v neautentičtější části historického jádra města, která byla vyhlášena městskou památkovou zónou. Nepřehlédnutelnou dominantou čtvercového náměstí Míru je radniční věž

uprostřed. Z ní je krásný výhled na město i hřebeny Jeseníků, ovšem mimo hlavní turistickou sezónu není veřejnosti běžně přístupná.

Zájemci o prohlídku se mohou, ovšem minimálně jeden den dopředu, domluvit na telefonním čísle 583 388 126 u paní Kouřilové, která výstup na věž může zajistit. Hned vedle radnice stojí Mariánský sloup jako upomínka poslední morové epidemie z počátku 18. století.

Na náměstí se dochovala řada cenných domů. Například ten na rohu náměstí a Polské ulice byl označován za první šumperský „hotel“, neboť již na konci 16. století tam tehdejší majitel vytvořil podmínky pro ubytování →

Busta Jana Zajíce, který se upálil v roce 1969

Tip na výlet

Velké Losiny

Deset kilometrů od Šumperka směrem na sever leží Velké Losiny, jejichž návštěvu by si rozhodně neměli nechat ujít zejména milovníci památek a historie. Dominantou je renesanční zámek ležící v krásném parku ještě před začátkem obce. Jedete-li autem ze Šumperka, zámek i park jsou dobře viditelné přímo ze silnice po levé straně. Zámku, který zdobí arkády, fresky a sgraffita, dominuje osmiboká věž připomínající městské strážní věže. V bohatých interiérech se můžete setkat se stopami všech stylů od renesance až po klasicismus. Za pozornost stojí zejména rytířský sál s renesančním stropem, který je

Snímek: ČTK

zdoben dřevěnými kazetami. Velkolosinský zámek rovněž pamatuje inkviziční procesy s čarodějnicemi. V jeho prostorách se částečně natáčel film Kladivo na čarodějnice.

V poli přes silnici naproti zámeckému parku dodnes stojí nepřehlédnutelně mohutný popravčí dub, tichý svědek neblahých událostí 17. století. Zámek je veřejnosti běžně přístupný od dubna do října.

Vydáte-li se ze zámku procházkou do obce, dojdete k ruční papírně, která se poprvé připomíná již v roce 1596. Papír se zde po celá čtyři staletí nepřetržitě provozu dodnes vyrábí tradičním postupem. V objektu technické a kulturní památky je otevřeno Muzeum papíru. Prohlídku expozic a části výrobních dílen doprovází odborný výklad. Muzeum můžete navštívit celoročně v pracovní dny od 9 do 15 hodin, v sezóně i o víkendech.

Jste-li už jednou ve Velkých Losinách, nelze nenavštívit lázně, které patří mezi nejstarší na Moravě.